

فواید و انواع خوف از خداوند/ معنای خوف مسئولیت پذیری در قبال خالق است

هر اندازه شناخت بنده از عظمت و جلال آفریدگار و علو مقام او زیادتر باشد خوف او بیشتر است، اما در هر حال باید به رحمت خداوند امیدوار بود و این همه نشانه ای از ایمان است.

هر اندازه شناخت بنده از عظمت و جلال آفریدگار و علو مقام او زیادتر باشد خوف او بیشتر است، اما در هر حال باید به رحمت خداوند امیدوار بود و این همه نشانه ای از ایمان است.

به گزارش خبرگزاری مهر، یکی از خصلت های خوب مومن خوف از خداوند است. خوف از خدا می تواند سرچشمه تمام فضایل اخلاقی باشد، همان طور که عدم خوف از حضرت حق نیز می تواند منشا رذایل اخلاقی باشد. بنده ای که به مبدا و معاد معتقد نباشد و از خداوند و عقاب اخروی نهراسد یا روی تمام دستورهای الهی و عبادی و حتی اخلاقی می نهد و به دنیا دل می بندد و از تمام صفات نیک انسانی و الهی تهی می شود، اما اگر ایمان قوی داشته باشد خود را برای رسیدن به جهان آخرت و قرار گرفتن در پیشگاه عدل الهی آماده می سازد.

ایمان قوی و اعتقاد به جهان آخرت و روز رستاخیز انسان را وادار می سازد که به تهذیب نفس پرداخته و در مقابل هوا و هوس های شیطانی مقاومت نماید و برای رسیدن به مقام قرب الهی از هیچ کوششی دریغ ننماید. از این رو گفته شده از صفاتی که اگر در وجود انسان تقویت شود باعث رشد و تکامل او در راه سازندگی می شود خوف از خداوند متعال است.

خوف به معنای ترس از مسئولیت هایی است که انسان در برابر خدا دارد. چنین انسانی خائف است که مبدا در انجام وظایف خویش کوتاهی کند و همچنین درک عظمت بی پایان الهی برای موجودی محدود چون انسان خوف آفرین است. شکی نیست که هر قدر معرفت و شناخت بنده به پروردگار بیشتر باشد و به عیوب و گناهان خود آگاهتر، خوف او زیادتر است، زیرا درک عظمت خداوند و قدرت او و سایر صفات جلال و جمال او برای احادی میسر نیست، بلکه بعضی از افراد به اندازه لیاقت و شایستگی خود صفات او را می فهمند و هر کس عقلش کامل تر و درکش بیشتر باشد خوف او بیشتر است.

قرآن مجید می فرماید تنها بندگان عالم و دانشمندان که از خدا می ترسند. زیرا در وجود اینان ترس با درک عظمت خداوند توأم شده است. پیامبر (ص) می فرماید: ترس من از خدا از همه شما بیشتر است.

کمترین درجات خوف که اثر آن در اعمال آدمی پیدا می شود همان است که از امور خلاف شرع خودداری کند. قرآن می فرماید: خداوند از آنها راضی و خشنود است و آنها از خدا راضی و خشنودند و این مرتبه برای کسی است که از پروردگار خود بترسد. همچنین امام باقر(ع) می فرماید: هر بنده مومنی در قلب او دو نور جلوه گری دارد: نور خوف و نور رجا، چنانکه اگر این دو با یکدیگر سنجیده شوند برهم فزونی نداشته باشند.

خوف از خداوند بر سه نوع است:

- خوف بنده از عظمت و جلال و کبریایی خداوند متعال، ارباب قلوب این نوع را "خشیت یا رهبت" نامند.

- خوف از گناهایی که کرده و تقصیراتی که از او صادر شده است.

- خوف از دو مورد فوق با هم

در اخبار یعقوب نبی(ع) وارد شده خدای متعال به او وحی نمود؛ آیا می دانی برای چه موضوعی میان تو و یوسف جدایی انداختم؟ برای آن بود که چون برادران وی از تو خواستند تا او را به همراه آنها اجازه دهی گفتی؛ بیم دارم از وی غافل شوید و گرگ او را دریابد. چرا از آن بیمناک شدی و به من امیدوار نگردیدی؟ چگونه به غفلت برادران متوجه شدی و به حفظ من دلگرم نبودید؟

پیامبر اکرم(ص) فرمود: هیچ مومنی به قدر بال مگسی از خوف خدا نمی گیرد که صورتش بر افروخته شود جز این که خدا روی او را بر آتش جهنم حرام می فرماید، چون دل بنده مومن از ترس خدا به لرزه درآید گناهان او مانند برگ درخت می ریزد.

ترس از خداوند و علم به قیامت و روز جزا و پاداش، انسان را ساخته و نفس را تزکیه می نماید. عشق به دیدار خداوند و امید به بخشایش باری تعالی قدرت و توانایی به بنده مومن داده و او را در مسیر رسیدن به قرب الهی کمک می نماید تا خود را به سر منزل مقصود برساند. حضرت علی(ع) می فرماید: همانا تقوا در این دنیا برای تو پناهگاه است و بعد از مرگ سعادت.

در نتیجه می توان گفت که بنده ترسان از خدا به دنبال امور مادی نرفته و پایبند مادیات نمی شود و به دنیا با چشم یک سالک و عارف می نگرد از این رو دنیا را مزرعه برای کشت آخرت و وسیله ای برای رسیدن به سعادت آخرت می داند و احساس خوشبختی می نماید. چنین بنده ای با چنین تفکری معنوی در آخرت هم سعادتمند است. وقتی ادعیه و مناجات پیامبر(ص) و همچنین ائمه اطهار به خصوص امام سجاد(ع) را ملاحظه می کنیم مرتبه خوف و خشیت آنها روشن می شود. ائمه با وجود عصمت، این قدر از خداوند می ترسیدند، پس حال ما روشن است.

منابع

- معراج السعاده، ملا احمد نراقی

- اصول کافی، ج 2، ص 71

- محجة البیضا، ج 7، ص 279